

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

M. jelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. december 11

Vasárnap.

XXIII évfolyam. 99. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb a petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitlér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyitlerek díja előre fizetendő.

Tükör.

(Ü. L.) A nagy szónok Apponyi Albert gróf, állandó utban van a közvélemény megdolgozása végett. Szívhez szóló hangon hívja sorompóba a népet a szabad szó védelmére. Veszélyben az alkotmány, dörög a nép fölébe, csak ő a Messiás, aki még esodákat tehet az alkotmány védelme érdekében. Ezért hívja a népet az összeverődött ellenzék zászlaja alá.

A nép itt-ott megéljenzi, de hallgatói legnagyobb része fiatalságból és összeverődött publikumból áll, amely elemek könnyen kaphatók izgató célokra. A nép számottevő része, a választó polgárság nem kíváncsi az Apponyi szónoklataira. Nem kíváncsi két okból. Először nem tudja föl fedezni a szólásszabadság megnyirbálását, másodsor nem hisz az Apponyi szavainak, jól kiismerték a gróftól hosszú politikai pályáját.

A józan közvélemény a házszabály szigorítását nem vonja egy kalap alá a szólásszabadság megnyirbálásával. Ez utóbbi korlátok közé ezentúlra sem lesz szorítva, tíűdöszakadásig dikióízhaf az ellenzék továbbra is ha akar, csak a technikai obstrukciózás elé vettetik gát és a költségvetés túl hosszadalmas tárgyalása gátolhatik meg. Ezen intézkedésekben bizony nyoma sinesen a szólásszabadság korlátozásának és így a józan közvélemény nem ül fel Apponyi humbug állításának, hogy veszélyben az alkotmány szólás szabadság eltiprásáért, veszélybe kerül az alkotmány akkor, ha sikerülne az összeverődött ellenzéknek lejáratni a parlamentárizmust. De hát azon most már lesz segítve, hogy az ellenzék megakadályoztassanak romboló munkájok folytatásában, esefolytán megmentetik a parlamentárizmus a nemzet számára.

De Apponyi szónoklatainak azért nincs hatása a nép zömére és polgárságra, mert ismerik a mulját s így nem biznak a kijelentéseiben. Ime a tükör miket mutat. De csakis azon időtől kezdve, amidőn már kiforott politikussá lett.

A nemzeti párt főprogramja volt az állami közigazgatás behozatala. Végre ez napirendre került Szápáry Gyula gróf miniszterelnöksége alatt. És Apponyi, mert nem volt kilátás egy miniszteri tárca elnyerhetésére, ellene fordult az állami közigazgatás behozatalát célzó t. javaslatoknak. Holott magát a javaslatát nem ítélte el, amidőn napvilágot látott, csak később fordult ellene, amidőn semmi kilátása sem volt egy fuziónális megtörténhetésre. A javaslatból nem lett semmi, a szélsőbal ugyan obstruálta.

Sőt Wekerle Sándor, az Apponyi által is bámult államférfi. Élénk sürgésforgást fejtett ki az új miniszterelnök körül. Egy tőszájában úgy emlékezett meg Wekerléről, mint a demokracia győzelméről, hogy minden rang nélkül, a tudásával juthatott oly magas polcra. Wekerle a feleletében meg Apponyit bámulta. És mert Apponyi tudta, hogy Wekerle erős szabadelvű érzelmű, hát igyekezett méltó társa lenni s országos hatást keltő beszédet tartott a parlamentben, kibontotta az egyházi politikai reformok zászlaját, a házasságjog államosítását követelte. Ekkor mondá Tisza Kálmán a folyosón: „a barát végre levetette a csuháját!... Levetette, de csak pillanatra. Midőn látta, néhány hó múlva, hogy Wekerle, Szilágyi, Csányi az ő segélye nélkül oldják a nagy reformot meg, a házassági reformot akadályozó opposíció előre állott és tolt a klerikálisok szekereit.

Bánffy Dezső bárónak kezdettől fogva ellenesse volt, mivel a házassági reformot telő alá ő hozta. És midőn Bánffy Róma előnyomulását visszautasítá, a magyar katb. egyházügyekbe való tulságos beleegyeződését, hogy jogot formált Róma a házassági reform ügyébe is beleszóllania, az egy néppárt kivételével az egész Ház helyeselte Bánffy eljárását s az ily interpellációra adott feleletét tudomásul vették; a szavazáskor azonban Apponyi kisiklott a teremből, nem állott a szabadelvűség mellé s így nem volt része a Kálnoky külügyminiszter megbuktatásában sem, aki a klerikálisokkal fujt egy követ, a szabadelvű irányzat megbuktatásában.

Szék Kálmán alatt megint szabadelvűvé vedlett át Apponyi, de az kissé zsenirozta, hogy a fuzió nem hozá meg a várvavárt miniszteri tárcát. Kétszínűségét azonban ekkor sem vetkezé le. Mikor látta, hogy válságos a helyzet, kezdett kacérkodni, úgy fel, mint lefelé. Az obstrukciót kiakarta használni az uralomra jutásra. Ezért egy szava sem volt a Chlopy parancs ellen, dacára, hogy azt az egész nemzet elítélte, tehát került bármely legkisebb nyilatkozat télt is, mely parancs ugyan ki-magyarázta a később közmeignyugvásra, de aki oly tüzes alkotmányvédő, mint amilyenek Apponyi most tünteti fel magát, attól méltán lehetett volna kijelentést várni, a megdöbbsentő nyilt parancsról egy s más formájában. De a nagy alkotmány védő néma volt akkor mint a csuka. Ellenben megnyílt a szája és a képviselőház elnöki székén, ama nevezetes éjjeli ülésen az obstrukció ellen fordult, a katonai köve-

telésével szemben állást foglalt. Ezen be- széddel fölfelé ajánkozott, anélkül, hogy a hidat fölégette volna a háta mögött, vagyis észrevehető jóindulatu pártatlansággal nézte az obstrukció folytatását.

És hogy a játék teljes legyen, a szabadelvűpárt katonai programját elfogadta, de megint akadékoskodott az ellen, mielőtt elveszett a kilátás a piros bársonyszékbe való ülhetésre. Semmit mondó ok miatt lépett ki a szabadelvűpártból. És most megint néptribunná akarja felavatni magát. Hirdeti az alkotmány veszedelmét, azt hiszi, hogy a nép és polgárság nem lát be a kártyájába: hogy azért ellenzi a házszabály revíziót, miszerint a parlamenti anarchiát zsákmányolhassa ki kormány buktatásra. Hirdeti az önállóvámterületet, de az iparosok nem felejtik el: hogy Szék alatt úgy nyilatkozott választói előtt miszerint az önállóvámterület ideje tizedek múlva jöhet még csak el. Hirdeti a választási jog kiterjesztését, de arra van esze, hogy a mily mérvbeni kiterjesztésről ne szóljon; mert hát neki ez csak céger, hogy tündökölhessen a radikálizmusban. A parlament belügyei rendezésébe beleakarja elegyíteni a koronát, felsőházat, bíróságot, és ezzel kizárja a nép azon jogát, hogy véleményt mondhasson a házszabály revíziója felett. De azért tartja a népgyűléseket és ünnepelteti magát az utcák által és hívja a népet az alkotmány védelmére, holott a fenti három faktor beleegyeződésével, a népnek nincs miről nyilatkoznia.

Ime a sokszinű politikus!... Hirdeti az alkotmány védelmét szóval, hogy azt eljárszodja a parlament önállóságának a megsemmisítésével. És az ily férfi reménykedhessék abban, hogy a maga számára gyurhatja át a közvéleményt! Ezen reményében csalódott. Bárhová megyen, a tükör mindig kísérője, az pedig nem mutat oly képet, amely elragadtatná az ország számot tevő népét és a városi számot tevő polgárságát. Az őt éljenző publikum benem foly az ország intézésére, a fiatalság meg hasonlóan cserben hagyja őt, amint kilép az életbe és el nem kábitják többé a frázisos szónoklaták.

A király és gróf Tisza. A szabadelvűpártban sokat beszélnek most arról, hogy a király milyen feltűnő kegyességgel fogadja minden alkalommal gróf Tiszát és mennyire kimutatja iránti rokonszenvét és ragaszkodását.

Ezen királyi kegynek tulajdonítják azt a kijelentést, a melyet Hieronymi Pozsonyban tett és a mely akkor nagy feltűnést keltett, t. i. hogy „a kor-

mány nem hátrál meg az obstrukció előtt, hanem megküzd vele."

Küldöttség Tiszánál. Pestvármegye szabad-
elvűpárti polgárainak bizalmi feliratát küldöttség
nyújtotta át a miniszterelnöknek.

Gróf Tisza István miniszterelnök a küldöttség
szónokának a következőket válaszolta:

"Tisztában voltam azzal, hogy a nagy munka kez-
detén, hogy a siker a nemzet kezébe van letéve.
Tudtam, hogy ha a nemzet nem hallgat reánk, ak-
kor a szent ügy, az igaz ügy, amelyet védelmezzünk,
elbukik.

Ámde beszédünk nem volt a pusztában elhangzó
szó, sőt nem csak szabadelvűpárti polgárok, hanem
egész ellenzéki vidékek jelentkeznek mellettünk és
adnak igazat nekünk és kívánnak sikert további
küzdelminkre. Ha ez így tart tovább, akkor törek-
véseink eredménye biztosítva van.

Nézetem szerint az a fődolog, hogy jól értsük
meg a néppel, hogy éppen a 48-as nagy vívmányokat
fenyegeti veszély, hogy éppen legszabababb intézmé-
nyeink forognak kockán, azok az intézmények, a
melyek iránt a nemzet kegyelettel viseltetik.

Arra kell törekednünk, hogy meentsük meg a
lényegét és tegyük ártalmatlanná az igazi parlamen-
tarizmust veszélyeztető egyes katilánaris existenciák
féltékenkedéseit.

Mi határozottan nemzeti politikát képviselünk
s ha összetartunk, akkor okvetlenül győzünk kell.
Támogatásukat őszintén köszönöm."

A kormány és a szabadelvűpárt üdvözlése.

A fogarasmegyei szabadelvűpárt nevében Pánczél
Károly pártelnök és Zankó Emil pártjegyző üdvözlő
feliratot intéztek Tisza István gróf miniszterelnökhez.

Ujabbán táviratilag üdvözlötték gróf Tisza István
miniszterelnököt Jászkesztről a szabadelvűpárt nevében
Hegedűs Kálmán dr.; Garamszőlős község közön-
sége; Birda község képviselőtestülete nevében Barta
Mór körjegyző, Petrusz József bíró; Kiszató község
névében Zeller Jakab körjegyző, Obdgan János bíró,
Kadarkút község nevében Nagy Dezső jegyző, Mihók
János bíró; Csiffar község képviselőtestülete megbí-
zásából Bozsay Márk bíró, Somogyi Imre körjegyző,
Füle Tamás, Baníji Gergely községi képviselők;
Nagykárolyból Szatmármegye közönsége nevében az
al. pan.; Stájerlakról a községi előljáróság; Tild
község képviselőtestülete részéről Imre Károly bíró,
Somogyi Imre körjegyző. Abádszalókról a felsőtiszai
szabadelvűpárt nevében Nemes János gróf pártelnök,
Giráltról a kerület képviselőjének, Semsey Boldizsár-
nak választói között való megjelenése alkalmából a
választóközönség.

Podmaniczky Frigyes bárót, az országos sza-

badelvűpárt elnökét üdvözlötték: Tóvisről a szabad-
elvű polgárok; Kiskapusról a vizaknai szabadelvűpárt
névében Ince Lajos ref. lelkész pártelnök; Giráltról
a választó közönség, továbbá az Abádszalókon Nemes
Sándor gróf elnöklété alatt megalakult szabadelvűpárt
lelkés hangu táviratban üdvözlötte Perczel Dezsőt, a
képviselőház elnökét is.

Az én házam, az én váram.

Irtá: Lukács György.

Hazánkban a városi élet ellen mindenkor szo-
kás felhozni, hogy a városban lakás egészségtelen s
hogy a kö. egészségügyi viszonyok aránylagosan fej-
lettebb volna dacára is a városi nép egészsége sok-
kal silányabb, mint a falusié. Ennek a tételnek
igazságába bele is szoktunk nyugodni. Mert hiszen
sok embernek tömeges együttlakása az egészségre
ártalmas hatások egész sorozatát fejleszti ki.

Nem állítom, hogy nem így van. Azonban az
is kétségtelen, hogy a városi életnek a tömeges
együttlakásból származó hátrányait nagy mértékben
lehet csökkenteni, sőt majdnem egészen hatálytalaná
tenni a magán lakásviszonyok okos berendezése által.

Nagy tanulságot szolgáltat erre az új világ, a
praktikus berendezkedéseiben oly méltán csodált
Amerika.

Már Londonban is összehasonlíthatatlanul egész-
ségesebben laknak az emberek, mint Bécsben és
Budapestben, valamint a nagyobb magyar vidéki vá-
rosokban. Az angolszász fajnak a lakásberendezésben
megnyilvánuló okosságát még jelentékenyebben fej-
lesztették az amerikaiak.

Az amerikai üzleti élet arányai olyan rengete-
gek, hogy alig is képzelhető el a méretek óriás vol-
tát, aki színéről színre nem látta azokat. Az üzlet
élet rengeteg méretei és a nagy világverseny iparban
kereskedelemben természetesen igen nagy mérvben
veszi igénybe az amerikai nemzet munkarejét. S
mégis dacára a szakadatlan lázas tevékenységnek,
mely a szellemi és testi munkának egyaránt egész
nappalig igénybe veszi, az erők mégsem merülnek
ki, sem az agy nem veszt el munkaképességét, sem,
a karok izmai idő előtt el nem petyhüdnek.

Ezt az előnyös eredményt az erővel való helyes
gazdálkodás fejti meg. Az amerikai rendkívül inten-
zív munkát végez, viszont a legnagyobb gondossá-
got fejti ki abban, hogy a szervezetet okos pihentetés
által megóvja az elkapástól. Eléri ezt részben a va-
sárnapra való abszolút munkaszünetelés által, de
főképpen a lakásviszonyok helyes elrendezése által.

A amerikai városok azon negyedében — a vá-
ros közepén — ahol az üzleti élet honol, husz és
harminc emeletes házak tornyosulnak ég felé, fölül-
mulva a biblia Babylon minden merészségét. Azon-
ban ezekben az égig nyúló óriás alkotmányokban
egyetlen ember sem lakik. Kizárólag áruházak és
irodák céljaira szolgálnak ezek az épületkolosszusok.
Az amerikai mind az üzleti városrészen kívül lakik
csendesben, keskeny 1—2 emeletes házakcskáiban,
melyeket csinos kert övez, olyan szép zöld pázsittal,
hogy lelkünk felderül, midőn szemünket rajta legel-
tetjük.

Mihelyt a napi munka végződik, az áruházak
és irodák százezrei megürülnek, a szellemi és testi
munkások óriás tömege a vakmerő gyorsasággal rep-
pülő villamos vasúti kocsikat lepi el és 20—30 pernyi
száguldás után kiér kies, szép csendes otthonába s
ott üde levegőben, családja körében kedves otthon-
ban, egészséges szórakozással tölti el az esti órákat,
majd üdítő éjjeli álomba merül s amidőn reggel új-
ból kenyérkereső munkájára indul, lelki és testi erő-
teljes egyensúlyában, pihenten, frissen, vidáman
hagyja el övét, hogy fáradalmi kipihenésére az esti
órákban ismét hozzájuk térjen vissza. Az amerikai
igazán elmondhatja, hogy az ő háza az ő vára. Min-
den család külön lakik, a maga kis házában, csak
kivételesen lakik két, három család egyházban. Ez
a külön lakás biztosítja a kényelmet és feszélyezet-
lenséget, növeli a családi élet bensőségét, nyugalmat,
üdülést biztosít a munkából fáradtan hazatérőnek.

Mit mutat ezzel szemben Budapest, Bécs s ál-
talában az európai kontinens nagy városainak pél-
dája? Az üzleti élet szintere nincs külön választva a
magánlakásoktól. Bent a város közepén, rossz leve-
gőben, összezsúfoltan, kényelem nélkül nagy bé-
raskaszárnyában lakik egy olyan embertömeg, melynek
népessége egy nagyobbacska faluval felér. Fűnek,
fának, virágnak nyoma sincs. Tiszta üdítő levegő,
mely a munkától elfáradt testet frissítene s a nyári
hőségben enyhét nyújtana, teljesen hiányzik. Ugyan-
abban az emésztő, zajos levegőtlen, kényelmetlen
keretben, amelyben az intenzív nappali munkát kell
elvégezni, örlődnek le a pihenésre, szórakozásra, új
erőgyűjtésre rendelt napszakok.

Ezért emésztő nálunk a városi munka, innen
az idegbajok nagy tömege, ezért merül ki szellemi és
testi erő idő előtt.

Az egészség a legnagyobb kincs. És forrása
minden baladásnak.

Tanuljunk meg az új világtól, mikép kell meg-
becsülni ezt a legnagyobb kincset!

TÁRGA.

Részvét.

*Az emeleten meghalt valaki,
Kis fakoporsót vettek fel neki,
A szomszéd mind a folyosókon áll
S csoportokban a temetésre vár.*

*És összeség: „Egy vézna kis leány, —
Sebaj, maradt még nekik egy néhány!”
Szegény emberre átok a gyerek,
Kenyeret kér és mindig pityereg.”*

*... Felszáll a tömjén; a pap könyörög,
Elmondja, hogy a szeretet örök ...
A nép szemében lassan könny fakad,
Az anyaszív meg csiknem megszakad ...*

Balla Miklós.

Hazafias nevelés az iskolában.

— Előadta Koch Sándor főgimn. tanár a „Közdivásárhelyi
Pedagógiai Társaság” november 23-iki közgyűlésén —

Minél magasabban tör a virág a nap felé, annál
mélyebben ereszkednek gyökerei a földbe. Grimm-
nek ezen hasonlatával kívánom megvilágítani azt
az igazságot, hogy minél magasabb műveltségre tesz

szert az ember, annál lángolóbban kell, hogy sze-
resse hazáját, hogy ragaszkodjék ahhoz a fő dhöz,
hol született, melyben őseinek esontjai porladoznak,
hol anyanyelve virágzik. Még a legnagyobb művelt-
ség sem jogosít világpolgárságra! Azért mondom
kell, hogy az ember szeresse hazáját, mert a haza-
szeretet az Isten és a szülők iránt való szeretet mel-
lett a legerősebb természetes és erkölcsi érzés, mely
az emberben létezik.

Ha az iskola feladata a nevelés is s ha a ne-
velés egy a gondolkodásmód, a hajlamok és az er-
kölcösk kiművelésével: akkor a hazafias nevelés is
feladata az iskolának, mert a hazafiaság erkölcsi
fogalom és pedig egyike a legmagasabb, leg-
szentebb erkölcsi fogalmaknak. S ha az iskola arra
vállalkozik, hogy növendékeit hazafiasra, két fel-
adat teljesítésére vállalkozik: először arra, hogy a
gyermekkel veleszületett szeretet és ragaszkodást
családja és szülőföldje iránt hazasze-
retetté bővítse, hogy a gyermekben tiszteletet
keltsen a haza nagysága iránt, hogy a haza értékére
és jelentőségére való méltó büszkeséget neveljen
bele növendékébe; másodszor arra vállalkozik, hogy
a hazának tartozó kötelességek érzetét a
növendékben úgy felébressze és erősítse,
hogy ez érzet adott alkalommal cselekvésbe
melessen át. Az iskola feladata, hogy a hazasze-
retet érzését az emberben tiszta fogal-
ommá és szilárd meggyőződéssé fej-
lessze.

Gyönyörű, egyszerű feladat, méltó rá, hogy a
tanító eszének minden tudásával, szívének minden
szeretetével teljesítésén fáradjon! Áldozat ugyan, de

áldozat a haza oltárán, méltó, hogy a tanító önma-
gát, idejét, nyugalmit, egészségét érte feláldozza!

Hogyan jön létre bennünk a szeretet érzése?
Ugy, hogy valamely személynek vagy tárgynak
bennünk élő képzetéhez a tetszés érzete járul. Hogy
tehát a hazaszeretet érzése az emberben keletkezzék,
kettő szükséges: 1. hogy a hazáról bennünk létező
képzethez a tetszésnek lehetőleg élénk érzete fűződ-
jék, 2. hogy a képzet és érzet kapcsolata sokoldalú
ismétléssel megerősödjék és elválaszthatatlan egy-
séggé nőjje ki magát.

E kapcsolat már a gyermekkorban kezdődik.
A gyermek megszereti szüleit, testvéreit, játszótár-
sait; megszereti otthonát, mert megszokja, mert első
érzései és képzetei az otthon tárgyairól nyomódnak
lelkébe. Tehát az otthon szeretete, a későbbi hon-
vágy csirája tanulás nélkül jön létre az emberben.
Az iskolai oktatás és nevelés annyiban gyakorol
hatást erre a képzetre és érzésre, amennyiben ezt
mélyíti és kiterjeszti. Az iskola feladata,
hogy az otthonnak, a szülői háznak, a
szülőföldnek szeretetét az egész hazára
kiterjessze.

E feladat elvégzésében, e cél előérésében min-
den tantárgy eszközül kínálkozik az iskolának:

Első sorban a földrajz és a természet-
rajz, mint amelyek a kezdő tanuló lelkét, képzelet-
tét legközvetlenebbül megragadják. A földrajz és a
természetrajz az otthon szemléltetésével fér közel a
gyermekhez, és ezzel megveti alapját a gyermek
lelkében a hazaszeretethez. Az otthon körében elő-
forduló helyeket és tárgyakat, a szülői ház beren-
dezését, a kert növényeit, az ut kavicsait, a házi

Táviratok.

— A „Székelyföld” eredeti távirata. —

Felad. Budapest, dec. 10. d. e. 12 óra.

A képviselőház megnyitása.

A képviselőház negyedik ülészaka kedden nyílik meg.

Pártértekezletek.

Tegnap este a szabadelvűpárt Podmanický báró elnöke alatt népes pártértekezletet tartott, melyen meghallgatván gróf Tisza István miniszterelnöknek a képviselőház munkarendjére vonatkozó előterjesztéseit, azokat nagy lelkesedéssel fogadta s a legteljesebb bizalommal megy bele a parlamenti rend érdekében kifejtendő hazafias küzdelembe.

A szövetkezett ellenzék is törtött értekezletet s kimondotta, hogy az országgyűlés harmadik ülését nem tekinti törvényesen berekesztettnek s azért a negyedik ülészakában, leendő újraalakulást is elnevezni fogja.

NAPI HIREK.

— **Fontos ujítás lapunknál.** Örvendetes hírt közölhetünk t. olvasóinkkal. Tekintettel a most folyó parlamenti nagy harcra, hogy olvasóink gyorsabban értesülhessenek a politikai eseményekről, *mostantól kezdve lapunk minden számában bő távirati tudósításokat fogunk adni s ekként lapunk előfizetői, olvasói, az összes lapokat megelőzve, egy-két nappal előbb fognak értesülni minden politikai s más eseményről.*

Azt hisszük, hogy olvasóinkat kellemesen fogja érinteni ezen, nagy áldozattal életbeléptetett intézkedésünk, melylyel olvasóink érdekét obajljuk az eddiginél fokozottabb mértékben szolgálni. Viszont legyen szabad remélnünk, hogy olvasóink is méltányolják áldozatkészségünket s ezen törekvésünkben tömeges előfizetéssel fognak minket támogatni.

— **A honvédség köréből.** Barthely István honvéd ezredes, a brassói 24-ik honvédezred parancsnoka f. hó 7., 8-án Kézdivásárhelyen időzött. Megtekintette az itteni 3-ik zászlóaljat téli foglalkozásaiban, a különféle iskolákban s legteljesebb megelégedését nyilvánítván távozott Kézdivásárhelyről.

— **Ujadótárnok.** Alesernátoni Timár Mihály, kézdívasárhelyi kir. adóhivatali pénztárnok, e hó elsején foglalta el állását. Az új tárnok, kit nagyon

sok pályázó közül választott ki e fontos állásra a pénzügyminiszter, pályáját is e hivatalnál kezdette, s így már azon időből ismeretes nagy szorgalmáról, kiváló pontosságáról és szakértelméről, a minek folytán kinevezését városunk közönsége teljes megelégedéssel s örömmel fogadta. Szívesen üdvözljük az új pénztárost s működéséhez sikert kívánunk.

— **Rákóczi hamvainak hazaszállítása.** Thallóczy Lajos miniszteri tanácsos, a közös külügyminiszteriumban december 1-én Konstantinápolyba utazott, hogy a török kormányval együtt megtegye a Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállítására szükséges intézkedéseket.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Balogh György kézdívasárhelyi adóhivatali gyakornokot a nagymartoni kir. adóhivatalhoz kir. adótisztté, — kézdíszentléleki Péterffy István kir. adótisztet a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz számellenőrré, — Vaska Béla székelykeresztúri adóhivatali gyakornokot a bánffyhungyadi kir. adóhivatalhoz adótisztté nevezte ki.

— **Halálozás.** Ósz Lázár karatnai ref. papot s feleségét Zsigmond Idát, súlyos csapás érte. Kedves kis leánykájuk: Rózsika a lig pár hónapi földi lét után, f. hó 8-án örök álomra szenderült. Szombaton délután emették el nagy részvéttel a kis hallottat a karatnai ref. temetőkerben.

— **Ujévi üdvözetek megváltása.** Háromszékvármegye főispánjától vettük s közöljük s olvasóink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk a nemes cél iránti tekintetből is a következő felhívást: „Hivatali elődóm kormányzása alatt szokássá vált a „Háromszékvármegyei fiu-árva és szerezettház” javára fordítandó ujévi üdvözetek megváltása. A jótékonyág oldárán való áldozás ezen módját fölösleges ismertetnem, hiszen ismeretes azon nemes jótékony intézmény, mely az adományozott fillérek által oly hathatósan támogatattik. Ismeretes továbbá e szokás meghonosításának nemes intézője és ezért midőn ezen nemes szokást magamévá téve, jelen felhívást kibocsátom, teszem azt azon kérelem kapcsán, hogy a szokást továbbra is állandósítsa adakozunk azon nemes célra, mely a társadalmi szeretetre leginkább szorulókat van hivatva támogatni. Azon reményben, hogy kérésomé a nemes szívekben visszhangra talál, kérem a Mindenható, hogy a küszöbön álló 1905. évet mindannyiokra nézve áldáshozóvá és boldoggá tegye. Sepsiszentgyörgy, 1904. évi december hó 7-én. Gróf Heller János, főispán.”

— **Házasság.** Kézdivásárhelyi Kovács Ödön ifju földbirtos és terménykereskedő, Kovács István gabonakereskedő polgártársunk fia, f. hó 26-án, karácsony másodnapján tartja esküvőjét Kovásznán

Ugron Etelkával, Ugron János kereskedő és tekintélyes birtokos s felesége Mircse Ágnes kedves, szép leányával. Boldogság legyen frigyük kísérője.

— **A Paedagogiai Társaságból.** A helybeli Paedagogiai Társaság választmánya szerdán, december 7-én délután az otthon helyiségben választmányi ülést tartott. A választmányi gyűlésen Hassák Vidor elnöke mellett jelen voltak: M. Székely János és Gáspár István alelnökök, Balázs Márton titkár, Balogh Vendel dr. pénztáros, Zajzon Sándor ellenőr, Biró Lajos jegyző, továbbá Asbóth Viktor, Baló László, Biró Sándor, Nagy Károly és Révész Cyrill választmányi tagok. Távolmaradásukat igazolták: Kiss Károly, Török Andor és Vajna Károly. Elnök üdvözölve a szép számmal megjelent választmányi tagokat, előterjeszté, hogy a jelen gyűlés tárgyát egy műsoros tancmulatság rendezésének a kérdése képezi. A tancmulatság rendezése kimondatik és idejűl februar 5-ike allapittatik meg. A műsort is nagyjában megállapította a választmány, lesz ének, hegedű-szóló, felolvasás, melodráma. A mulatság vendökeiül elnök-igazgató indítványára Pál István apát kanonok referens és Csányi Gyula kir. tanfelügyelőt kérték fel. Ezen kívül még egy pár fontos dolgot tárgyalta a választmány, mely után az ülés véget ért.

— **Szekely akció.** A székelyföldi kirendeltség Nagyszécsényben és Ipolyságban nyolevanhét darab tarka-piros, hegyi fajta tenyésztőtehenet vásárolt, melyek már utban is vannak Háromszék felé. A kirendeltség Gidófalva és Torja községekben létesült tejszövetkezetek részére fogja átengedni a bizottság által vásárolt teheneket.

— **Egy új kiadvány.** Ha van árucikk, melynel hiányát érezte eddig a vidéki intelligens vevőközönség egy szakszerű felvilágosítást nyújtó lelkiismeretes utmutatónak, úgy bizonyára az arany- és ezüstékszer az. A fővárosi Wirth János és Fia cég egy vaskos kötetben adja közre új mintáit, oly áttekinthető összeállítással, hogy tiszta képét nyerjük az ezen cégnél alapelvűl elfogadott korrekt üzleti szokásoknak. Komoly érdeklődőknek levelezőlapon nyilvánítt óhajára (IV., Ferenciek tere 9.) készséggel küldik meg.

— **Szantoriumi hölgybizottság városunkban.** Az egész országban rendkívüli buzgósággal karolták föl a hölgyek a népszanatoriumok eszméjét és váltve igyekeznek azon, hogy a népméltóság érdekében indított hatalmas mozgalmat minél előbb diadalra segítsék. Bizunk abban, hogy ebben a szép akcióban városunk hölgyei is teljes lelkesedéssel vesznek részt. A József főherceg Szanatorium Egyesület igazgató választmánya a lelkes magyar hölgyek iránt akként óhajta leróni háláját, hogy egy elsőrendű művésznök által díszes oklevelet razoltat, a mely a magyar hölgyek tevékenységét szinbolizálja, amit a szegénysorsu tüdőbetegek szanatoriumának felépíthetése érdekében kifejtettek. Ami bármily szép is lesz ez a hölgyoklevél, melyet az egyesület fenséges

állatokat, melyeket eddig oly közönségeseknek ismert, a földrajz és természetrajz fontosakká, érdekesekké teszi a gyermek előtt, amennyiben az ismereteknek egészen új világát tárja fel ezek kapcsán lelki szeméi előtt. Az otthonról szerzett ismeretek új és tágabb földrajzi és természetrajzi ismereteknek alapjai. Előkerül a térkép s a gyermek megtudja, hogy az ő otthona csak része egy nagy egésznek, melynek neve haza. Szóba kerülnek más vidékek természeti tüneményei és a gyermek észreveszi, hogy az ő kedves állatai és növényei az egész hazában s kedvesek és hasznosak. Lehetetlen, hogy a gyermek az együttérzés alapján az otthon iránt érzett szeretetét ki ne terjessze az egész hazára! Mily gyönyörűségei és eredménnyel fejlesztheti és ápolhatja a tanító a hazaszeretet érzelmének csiráit és gyökereit a gyermeki szívben és lélekben azzal, hogy tüzetesen csak a hazai földrajzzal és természetrajzzal foglalkozik; azzal, hogy a külföld, a tropikus égőv pazar pompája tenyészetének csak másodrangú fontosságot juttat a tanításban; azzal, hogy idegen földrajzi és természetrajzi viszonyok ismertetésében nem annyira a lecke tanulást, mint inkább az ifjúsági könyvtár elbeszéléseit és leírását, a szemléltető képeket lépteti előtérbe eszköz gyanánt. Mily jótékony hatást gyakorolhat a tanító a fejlődő hazaszeretetre, ha az idegent úgy állítja oda a gyermek elé, hogy az re tünjék fel jobbnak, szebbnek, mint a hazai!

Minden iskola megtanítja a tanulót a hazai államszervezetének ismeretére. A szülők, testvérek és a környezeti személyei iránt való szeretet, melyet minden tanuló hazáról magával hoz,

önként kínálkozik a tanítónak, hogy ezt az egész hazát átölelő érzéssé fejlessze. A családfő helyébe lép az államfő és az atyát megillető szeretet és tisztelet példája azon érzelmeknek, melyeket az államfővel szemben a leendő polgár táplálni köteles. Csak azzal a kegyelettel állítsa oda a tanító a haza államformáját a tanuló elé, mely azt megilleti. Az államélet kevésbé örvendetes jelenségeit az iskolában elhallgatni ugyan nem tanácsos, elítélni azonban sohasem szabad; mindig úgy állítandó oda, mint valami szükség követelménye. Idegen kormányformákat dicsérni a hazai rovására nincs helyén az iskolában, a hazaszeretetre ez nem hathat jótékonyan.

A nyelvtan terén elsősorban az anyanyelv tanítása alkalmas a hazaszeretet fejlesztésére, mert az anyanyelvvel szólal meg az egyén érzése legkövetlenebbül. S itt nem annyira a nyelvtani boncolgatás hat fejlesztőleg a hazaszeretetre, mint inkább a nyelv történelmi fejlődésének ismertetése. A történelmi fejlődés szemléltetésénél meggyőződést kelteni a tanulóban azíránt, hogy mekkora értékkel bír a mi nyelvünk nemzeti életünkben. A tanuló megtudja ezáltal, hogy a nyelv legtisztább megnyilatkozása a nép lelkének, hogy a nyelv mennyire megérdemli a tanulást, ápolást, becsülést. Amoly tanuló bepillanthat a nyelv életébe, változásaiiba, fejlődéseibe, csak abban érlelődik meg az érzék anyanyelvének szépségei iránt, csak az érti meg igazán, hogy miért él nyelvében a nemzet, miért ragaszkodik annyira hozzá. Aki anyanyelvének szépségeiről meg van győződve, az ellenszenvvel viseltetik annak idegen szavakkal való szükségtelen elékietlenítésé iránt. Hogy a nyelvnek ilyen irányban

való tanítása csak előmozdithatja a hazaszeretet érzelmét, az bizonyos és hogy magyar iskolában soha sem szabad elhangzani olyan, legkevésbé sem tudományos okoskodásoknak, hogy a latinban, franciában, vagy németben ezt vagy amazt a fogalmat szebben, vagy helyesebben vagy könnyebben lehet kifejezni, ez kétségtelen.

Az irodalomnak, a nemzeti géniusz legbővebb megnyilatkozásának ismeretát mindenkor olyannak tekintette a világ, mint amely a faj és hazaszeretetet kiváltképen ápolja. Ha a tanító bevezeti tanulóit a nemzeti irodalom mélységeibe, bűvös-bájos tündérvilág kápráztatja el szemeiket; tündérvilág, mely a kivilágított ső és jégbarlangok ragyogását valósággal elhomályosítja; tündérvilág, melyben nem aranyok, kincsek s csillogó drágakövek, hanem egy nemzet eszméi, érzései, ezeréves küzdelmei, reményei, öröme és buja, dicsősége és bűnhődése gyönyörködteik az ifju lelket! S ha a tanító felvezeti tanítványait a nemzeti irodalom magaslataira, a szférák zenéjében visszhangzani hallják egy nemzet imáját, a millió napsugárban tündökölni látják egy nemzet könnyeit! Ha a tanuló megismeri az eszméket, melyek nemzetének lelkét eltöltötték, ha bepillant nemzetének szívébe, ennek legbensőbb érzéseibe, ha megfontolai tanulja, hogy mindez az ő véreinek kincse, neki pedig drága öröksége: soha ki nem alvó lángra lobban szívében a hazaszeretet!

védnöke is aláír, nem ez teszi becsessé, hanem az a nagy emberbaráti eszme, melynek szinboluma, mely méltó rá, hogy mindazok büszkékké lesznek, kik fáradozásuk emlékeül kapják. Itt említjük meg, hogy Clotild főhercegnasszony városunk hölgyeihez a következő szöveget intézi. „Magyar nők! Enyhíteni azt a nemzeti veszedelmet, amely a tüdőbetegséggel édes hazánkat fenyegeti, nemes, nagy emberszerető feladat. Megindulva látom, hogy újabban a magyar nők állanak a népmentés zászlaja alá. Lelkesen is hívok minden magyar szívet e zászló alá. Montsük meg a tüdőbetegeket. Alesuth, 1904 november hó. Clotild főhercegnő.” Vajha városunkban minden magyar nő megértené a fenséges asszony fenséges szövegét és írának az egyesületnek, mely Budapesten a Király házában oly lelkesen fáradozik a magasztos célért.

== Jó tanács. Egy szorgalmas újságolvasó megfigyelte, hogy az ország meteorológiai intézetnek és a Meteor időjelölési többnyire ellenkezők. Így a folyó hétre is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik következzék is be; meghűlésnek vagyunk kitéve s ilyenkor használjunk Réthy féle pemetefű-cukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon a készítő: Réthy Béla gyógyszerész neve rajta van.

— **Gazdák figyelmébe.** Közhírré tétetik, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter nr 62778—904. számú rendeletével a kedvezményes vasúti szállítást a teljes kocsiakománnyokban feladásra kerülő tengerikőrés és szörplő takarmány küldeményekre is és pedig tengeri kőrőre a II. kivételes díjszabás és szörplő takarmányra az I. kivételes díjszabás táteleit hasonló feltételek és módok, illetve ugyanazon igazolási eljárás mellett kiterjesztette. Kézdivásárhelyt, 1904. november 20 án. Dr. Török Andor, polgármester.

— **Remekhangú tiszta új cimbalom** melyet a hírneves Schunda cégtől Lányi Géza a népszínház cimbalom művésze személyesen választott Budapesten 240 koronáért eladó. Bővebb tudósítást ad a kiadóhivatal.

HIRDETÉSEK.

Oroszfalvi határon levő
tégla gyáramat

örök áron eladom.

Dávid Antal.

(152 2-3.)

Egy jókarban levő, használt
gőzcseplőgép garnitúra 6
lóerejű, a mozdony Michol-
ron-fele gyártmány, cseplő-
szekrény magyar állami
gyárból való teljes felszere-
léssel együtt jutányosan

ELADÓ.

Értekezhetni **Damokos**
Ödön tulajdonossal Alsóceser-
nátonban.

(153. 2 2.)

Köhögés rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-fele

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY** félét fogadjunk el!

(151. 5-12.)

HIRDETÉSEK

jutányos áron fel-
vétetnek e lap ki-
adóhivatalában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindenemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon díszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és dílműkönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete,
papír-, írószer- és könyvke-
reskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fü-

sűk, bajszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, evikkek, olvasók, borotvák

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiflonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg újonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készíttetek s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.